

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Muhasebe Dersi Alan Önlisans Öğrencilerinin Muhasebe Sınavına İlişkin Kaygı Düzeyleri: Anamur MYO Örneği

Öğr. Gör. Dr. Kürşad ÇAVUŞOĞLU, Mersin Üniversitesi, Anamur MYO, Mersin, e-posta:

kursatcavusoglu@mersin.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6820-3790>

Öz

Bu çalışmada Anamur Meslek Yüksekokulu'nda (MYO) eğitim gören ve muhasebe dersi alan önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygı düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Muhasebe sınavına ilişkin kaygının cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersini alma ve kariyer hedefi gibi çeşitli özellikler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın ana kütlesi toplam 112 öğrenciden oluşmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir. Yüz yüze anket formlarını dolduran 67 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeğinden yararlanılmıştır. Ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu tespit etmek için açımlayıcı faktör analizinden faydalanılmıştır. Farklılığa ilişkin hipotezleri test etmek için Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin sınav kaygılarının bedensel belirtiler, gerginlik ve sınavla ilgisiz düşünceler şeklinde ortaya çıktığı görülmüştür. Sınavla ilgisiz düşünceler boyutu hariç gerginlik ve bedensel belirtiler boyutları için cinsiyet açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna karşın sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersi alma ve kariyer hedefi açısından muhasebe sınavına ilişkin kaygının hiçbir boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınav, Kaygı, Muhasebe, Önlisans, Öğrenci.

Makale Gönderme Tarihi: 08.06.2023

Makale Kabul Tarihi: 01.12.2023

Önerilen Atıf:

Çavuşoğlu, K. (2023). Muhasebe Dersi Alan Önlisans Öğrencilerinin Muhasebe Sınavına İlişkin Kaygı Düzeyleri: Anamur MYO Örneği, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(12): 1561-1576.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2023, 6(12): 1561-1576. DOI:[10.26677/TR1010.2023.1331](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1331)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

The Anxiety Levels of Associate Degree Students Taking the Accounting Course Regarding Accounting Test: The Case of Anamur Vocational School

Dr. Kürşad ÇAVUŞOĞLU, Mersin University, Anamur Vocational School, Mersin, e-mail:
kursatcavusoglu@mersin.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6820-3790>

Abstract

In this study, it was tried to determine the anxiety levels of associate degree students studying at Anamur Vocational School and taking accounting courses regarding the accounting test. It has been investigated whether anxiety regarding accounting test differs in terms of various characteristics such as gender, grade level, education program, cumulative grade point average, taking accounting courses in high school and career goals. The population of the research consists of a total of 112 students. The convenience sampling method was chosen. 67 students, who filled out the questionnaires face-to-face, formed the sample of the research. The Revised Test Anxiety Scale was used to collect data. Exploratory factor analysis was used to determine how many sub-dimensions the scale consisted of. Mann-Whitney U and Kruskal Wallis tests were used to test the hypotheses regarding the difference. As a result of the research, it was observed that students' test anxiety appeared in the form of bodily symptoms, tension, and test irrelevant thinking. A significant difference was found in terms of gender for the dimensions of tension and bodily symptoms, except for the dimension of test irrelevant thinking, but no significant difference was found in any dimension of anxiety regarding accounting test in terms of grade level, education program, cumulative grade point average, taking accounting courses in high school and career goals.

Keywords: Test, Anxiety, Accounting, Associate Degree, Student.

Received: 08.06.2023

Accepted: 01.12.2023

Suggested Citation:

Çavuşoğlu, K. (2023). The Anxiety Levels of Associate Degree Students Taking the Accounting Course Regarding Accounting Test: The Case of Anamur Vocational School, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(12): 1561-1576.

GİRİŞ

En temel insan hislerinden biri olan kaygı, çoğunlukla birisi bir olayın ya da olaylar kümesinin belirsiz sonuçları hakkında endişeli olduğunda her insanda zaman zaman meydana gelmekte olup, okul bağlamında öğrenciler tarafından sınava girmek ya da kamusal performans göstermek gibi bir değerlendirmeye tabi tutulduklarında sık sık yaşanmaktadır (Huberty, 2009: 12). Sarason ve Sarason (1990: 476) kaygının karakteristik özellikleri şu şekilde belirtmişlerdir: Durum zor, sıkıntı verici ve tehdit edici olarak görülür, birey durumla başa çıkmada kendisini etkisiz ve yetersiz görür, birey kişisel yetersizliğinin arzu edilmeyen sonuçlarına odaklanır, zihin kendini küçümsemekle meşguldür ve görevle ilişkili bilişsel aktiviteyi engeller, birey başkaları tarafından başarısız ve olumsuz değerlendirileceğini bekler.

Sınav kaygısı genellikle klasik sınav ya da test sınavı gibi öğrencinin başarısının değerlendirilmesi bağlamında öğrenci tarafından yaşanan bir kaygı olarak ifade edilebilir (Putwain, 2008: 144). Sınav kaygısı, sınavlarda zayıf performans göstermeye ilişkin bir aşırı korku durumu olup öğrenciler arasında ortak bir kaygı biçimidir (Kassim vd., 2008: 76).

Sınav kaygısını tek boyutlu ölçmeyi benimsemiş erken dönem çalışmalarında bile sınav kaygısının en az iki göstergesi olduğundan bahsedilmektedir (Cassady ve Johnson, 2002: 271). Cassady ve Johnson (2002: 271), 1961 yılındaki 'Test anxiety and the intellectual performance of college students' adlı çalışmasında Sarason'ın değerlendirici durumlarda karşılaşılan kaygıların yüksek fizyolojik aktive ile kendini değersiz gören düşüncelere uzun süreli takılıp kalmanın bir bileşimi olduğunu önerdiğini belirtmişlerdir. Bu iki tanım Liebert ve Morris'in 1967 yılında 'Cognitive and emotional components of test anxiety: A distinction and some initial data' adlı sonraki çalışmalarında endişe/kuruntu (worry) ve duygusallık/duyuşsallık (emotionality) olarak adlandırılmıştır (Cassady, 2010: 9-10).

Endişe/kuruntu, kaygının bilişsel tarafını işaret ederken; duygusallık/duyuşsallık ise büyük oranda bireyin bedensel uyarılmaya ve gerginliğe ilişkin farkındalığını ifade eder (Sarason, 1986: 25). Endişe/kuruntu kişinin zihninin bilişsel olarak kendi performansı, performansının sonuçları ve başkalarıyla karşılaştırma ile meşgul olmasını ifade eder ve değerlendirmeye, olası başarısızlığa odaklanan dışsal ya da içsel işaretler göstererek ortaya çıkmaya meyillidir (Deffenbacher, 1986: 636). Buna karşın duygusallık/duyuşsallık mide ağrısı, genellikle üzüntülü hisler gibi kendi kendine algılanan duygusal/fizyolojik uyarılmaya işaret eder ve öncelikle değerlendirmenin başladığını gösteren dışsal işaretler gösterir (Deffenbacher, 1986: 636). Bu çerçevede yüksek galvanik deri tepkisi, kalp atışı, baş dönmesi, bulantı veya panik hissi olarak fizyolojik göstergeler ortaya çıkabilir (Cassady ve Johnson, 2002: 271).

Endişe/kuruntu ile duygusallık/duyuşsallık arasındaki ayırt ediciliğin eksikliğinden yola çıkarak Sarason 1984 yılındaki 'Stress, anxiety, and cognitive interference: Reactions to tests' adlı çalışmasında daha ayrıntılı bir farklılaştırma yapmış ve bilişsel bileşeni endişe ile sınavla ilgisiz düşüncelere ayırırken duygusallığı/duyuşsallığı gerginlik ile bedensel belirtilere ayırmıştır (Hodapp ve Benson, 1997: 221). Endişe, bireyde duygusal rahatsızlığa yol açan örneğin kendini diğerleriyle karşılaştırarak sınavda zayıf performans göstermeyi bekleme, kendi yeteneklerinden emin olamama, sınavda başarısız olma gibi negatif düşüncelerle ilgili kontrol edilemeyen ve istenmeyen bilişsel aktivite olarak tanımlanır (Kassim vd., 2008: 79). Sınavla ilgisiz düşünceler sınav boyunca araya giren, dikkat dağıtıcı, değerlendirici olmayan düşüncelerdir. Öğrencinin sınavda sorulan sorularla ilişkisiz konuları düşünmesi bu durumun örneklerinden biridir (Kassim vd., 2008: 79). Bedensel belirtiler sınavı girmeden önce ve sınav sırasında baş ağrısı, kasların kasılması, nefes almada zorluk yaşama gibi öğrencinin bedensel tepkilerini ifade ederken, gerginlik sınav sırasında gergin hissetmeye, sınav sonuçlarının açıklanmasından önce huzursuz, tedirgin hissetmeye işaret eder (Kassim vd., 2008: 79).

LİTERATÜR TARAMASI

Malgwi (2004) işletme öğrencileri arasında muhasebe kaygısına ilişkin anlamlı faktörleri belirlemek için yaptığı çalışmada uzmanlık alanına, sınıf düzeyine, iş deneyimine ve cinsiyete göre muhasebe kaygı düzeyi açısından anlamlı farklılıklara rastlamıştır. Bu çerçevede uzmanlık alanı daha fazla kantitatif olanlara göre, uzmanlık alanı daha az kantitatif olanların muhasebe kaygısının daha yüksek olduğu görülmüştür. Lisans derecesinde sınıf düzeyi yükseldikçe muhasebe kaygı düzeyinin arttığını, üç yıldan beş yıla kadar iş deneyimine sahip olanların en fazla muhasebe kaygısına sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha düşük muhasebe kaygısı gösterdiklerini de bulmuştur.

Kassim vd. (2008), maliyet muhasebesi, şirketler muhasebesi II ve işletme muhasebesi II derslerine kayıtlı öğrencilerin akademik performansları ile sınav kaygıları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin çeşitli demografik faktörler ile çevresel durum açısından nasıl farklılaştığını ortaya koymak için yaptıkları çalışmada kendi kendini engellemenin ders ayrımı olmaksızın tüm öğrenciler için akademik performansla ters bir ilişkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. İşletme muhasebesi II dersine kayıtlı öğrenciler için ise kendi kendine engelleme ile endişenin akademik performansla negatif ilişki, şirketler muhasebesi II dersine kayıtlı öğrenciler için ise yalnız endişenin akademik performansla negatif ilişki gösterdiğini bulmuşlardır. Maliyet muhasebesi dersine kayıtlı 2004/2005 2. dönemden öğrencilerin, 2003/2004 2. dönemden ve 2004/2005 1. dönemden öğrencilere göre en yüksek endişe düzeyini yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca işletme muhasebesi II dersine kayıtlı öğrencilerin en düşük düzeyde bedensel belirtilere ve kendi kendini engellemeye sahipken, maliyet muhasebesine kayıtlı öğrencilerin bu kaygıları en yüksek düzeyde yaşadığını, buna mukabil işletme muhasebesi II dersine kayıtlı öğrencilerin gerginliği en yüksek düzeyde yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Dull vd., (2015) tarafından muhasebeye giriş dersi bağlamında öğrencilerin amaç yönelimi ile akademik beklentileri, başarıları, öz yeterlikleri ve sınav kaygıları arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalarında, öğrencilerin amaç yönelimlerinin sınav kaygıları ile anlamlı ilişkisi olmadığı görülmüştür.

Varıcı ve Bulut (2015), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik endişeleri ile tutumlarını saptamak ve muhasebe dersine yönelik endişe ile tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında, kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek ders çalışma ve sınav kaygı düzeyine sahip olduğunu, kadın öğrencilerin karamsarlığının erkek öğrencilerden biraz daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca muhasebe dersine yönelik endişe düzeyi yükseldikçe, tutumların negatifleşmeye yöneldiğini tespit etmişlerdir.

Duman vd. (2015), muhasebe eğitiminde üniversite öğrencilerinin başarısını etkileyen faktörleri belirlemeyi ve düşük, orta ya da yüksek düzeyde ortaya çıkan kaygının etkilerini ölçmeyi amaçladıkları çalışmalarında Beck Anksiyete Ölçeği'ne göre öğrencilerin %77'inin yüksek düzeyde, %23'ünün ise orta düzeyde kaygıya sahip olduklarını ancak kaygı düzeyi ile muhasebe kaygısı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varmışlardır. Muhasebe kaygısının özgüven, arzu, endişe, becerisizlik ve korku alt faktörlerinden oluştuğunu, muhasebe kaygısı ile özgüven arasında negatif, buna mukabil muhasebe kaygısı ile endişe ve beceriksizlik arasında pozitif ilişki olduğunu ifade etmişlerdir.

Franco ve Roach (2016), İngilizceyi ikinci dil olarak kullanan işletme yüksek lisans öğrencileri arasında yaş ve cinsiyet faktörlerine göre muhasebe kaygısının nasıl farklılaştığını inceledikleri çalışmalarında kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek muhasebe

kaygısına sahip olduğunu ancak yaş bakımından herhangi bir anlamlı farklılığın bulunmadığını tespit etmişlerdir.

Karavardar ve Paça (2019), muhasebe dersi alan işletme bölümü öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik algılarını ve kaygılarını kavramak amacıyla yaptıkları çalışmada, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik bir kaygı taşımalarına rağmen muhasebeyi öğrenmek, kullanmak ve meslek edinmek açısından arzulu oldukları ve muhasebe bilgi düzeylerinin artışıyla beraber muhasebeye yönelik bakış açılarının olumlu etkilendiğini belirtmişlerdir.

Nsor-Ambala (2020), maliyet ve yönetim muhasebesi dersinde farklı sınav türlerinin lisans öğrencilerinin sınav puanlarını, sınav öncesi kaygılarını ve bilgi hafızalarını nasıl etkilediğini incelediği çalışmasında, kitap kapalı sınavlarda öğrencilerin en yüksek sınav öncesi kaygıya sahip olduğunu, kitap kapalı ile kitap açık sınavlar arasında ve kitap kapalı ile özet notların olduğu sınavlar arasında sınav kaygısı açısından anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kitap kapalı ve kitap açık sınavlar için sınav öncesi kaygının kümülatif not ortalaması ile anlamlı şekilde pozitif ilişkili olduğunu bulmuştur.

Coelho ve Nascimento (2020), yüksek lisans ile doktora muhasebe öğrencilerinin kaygıları üzerine motivasyonun, öz yeterliğin, sosyo-demografik değişkenlerin etkisini araştırdıkları çalışmalarında; kaygının kadın öğrencilerde ağır bastığını ortaya çıkarmışlardır ve kaygının öz yeterlilikten anlamlı şekilde negatif etkilendiğini belirtmişlerdir. Ayrıca kaygının, dış kontrollü dışa yönelik motivasyondan ve güdülenemeden anlamlı şekilde pozitif etkilendiğini ortaya koymuşlardır.

Çilek ve Karavardar (2021), genel muhasebe dersi alan uluslararası ticaret ve finansman bölümü lisans öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik bakış açıları hakkında bilgi öğrenmek için yaptıkları çalışmada, muhasebeye bakışta özgüven faktörünün ilk sırada yer aldığı, ikinci sırada ise kaygı faktörünün bulunduğunu ve öğrencilerin muhasebe dersine karşı özgüvene sahip olsalar da, kaygı hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Arianpoor ve Khayoon (2022), öğretim tekniğinin ve akademik isteğin Irak'taki ve İran'daki Iraklı muhasebe ve denetim öğrencilerine ait stres, kaygı ve saldırganlık üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırmaları sonucunda hem Irak'taki hem de İran'daki Iraklı öğrenciler için öğretim tekniğinin stresi, kaygıyı ve saldırganlığı negatif etkilediğini ve yine çalışma isteğinin stres ile kaygı üzerinde negatif etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır.

Gül (2023), muhasebe ve vergi uygulamaları programında eğitim gören önlisans öğrencilerinin muhasebe sınav kaygılarını incelediği çalışmasında, demografik değişkenlere göre öğrencilerin muhasebe sınav kaygılarının farklılaşmadığını, bununla birlikte kız öğrencilerin sınavda erkek öğrencilere göre hafa fazla heyecana kapıldıklarını belirtmiştir.

İncelenen literatür kapsamında önceki çalışmalarda lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrencilerinin muhasebeye yönelik kaygılarının araştırıldığı görülmüştür. Ayrıca muhasebe ve vergi uygulamaları programında muhasebe eğimi alan önlisans öğrencilerin muhasebe sınav kaygısını incelendiği çalışmaya da rastlanmıştır. Ancak muhasebe ve vergi uygulamaları programı haricindeki önlisans programlarında eğitim gören öğrencilerin muhasebeye yönelik sınav kaygılarının araştırıldığı bir çalışma görülmemiştir. İşletme yönetimi, büro yönetimi ve pazarlama önlisans programlarında eğitim gören öğrencilerin muhasebe sınavına ilişkin kaygılarının incelenmeye çalışıldığı bu çalışma, literatürdeki bu boşluğu doldurarak katkı sunmayı hedeflemektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ ve HİPOTEZLERİ

Muhasebe dersi alan önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygı düzeylerini tespit etmek bu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Ayrıca muhasebe sınavına ilişkin kaygının cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersini alma ve kariyer hedefi gibi çeşitli özellikler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak da bu çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır.

Muhasebe ve vergi uygulamaları dışındaki diğer önlisans programlarındaki öğrencilerin muhasebe sınavına ilişkin kaygı taşıyıp taşımadığı, ne düzeyde sınav kaygısı taşıdığı, çeşitli özellikler açısından nasıl farklılaştığının ortaya konulması bu çalışmanın orijinalliğini ve katkısını oluşturmaktadır. Yöntemsel açıdan ölçekte yer alan sınav kaygısına ait ifadelerin muhasebe dersine yönelik değerlendirilmesi istenmesi, bu çalışmanın orijinalliğini yansıtan bir diğer unsurdur.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda ve önceki çalışmalar dikkate alınarak hipotezler şu şekilde geliştirilmiştir:

H₁: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₃: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₄: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₅: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₆: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₇: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₈: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₉: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, eğitim-öğretim görülen programa göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₀: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, eğitim-öğretim görülen programa göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₁: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, eğitim-öğretim görülen programa göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₂: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, eğitim-öğretim görülen programa göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₃: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, genel not ortalamasına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₄: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, genel not ortalamasına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₅: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, genel not ortalamasına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₆: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, genel not ortalamasına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₇: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, lisede muhasebe dersini almaya göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₈: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, lisede muhasebe dersini almaya göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₁₉: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, lisede muhasebe dersini almaya göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂₀: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, lisede muhasebe dersini almaya göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂₁: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutu, kariyer hedefine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂₂: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının bedensel belirtiler boyutu, kariyer hedefine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂₃: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının endişe boyutu, kariyer hedefine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

H₂₄: Önlisans öğrencilerinde muhasebe sınavına ilişkin kaygının sınavla ilgisiz düşünceler boyutu, kariyer hedefine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

YÖNTEM

Nicel araştırma türündeki bu çalışma, araştırmaya katılan önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygılarının anket yoluyla toplanan verilerle ölçülmesi nedeniyle tarama araştırması türündedir. Tarama araştırmaları, bir grubun ya da katılımcıların belirli özelliklerini belirlemek amacıyla verilerin toplandığı çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2016: 14). Cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersini alma ve kariyer hedefi değişkenleri açısından öğrencilerin muhasebeye yönelik sınav kaygılarının farklılık gösterip gösterilmediğinin de araştırıldığı bu çalışma aynı zamanda nedensel karşılaştırma araştırması türündedir. Nedensel karşılaştırma araştırmaları, şartlara ve katılımcılara hiçbir müdahale yapılmaksızın insan grupları arasındaki farklılıkların sebepleri ile sonuçlarını belirlemeyi hedefleyen çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2016: 16).

Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örnekleme

Araştırmanın ana kütesini Anamur Meslek Yüksekokulu'nda 2021-2022 güz döneminde Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı programında muhasebe dersine kayıtlı 35, Pazarlama programında genel muhasebe dersine kayıtlı 13, İşletme Yönetimi programında genel muhasebe dersine kayıtlı 42 ve bilgisayarlı muhasebe dersine kayıtlı 22 (genel muhasebe dersine kayıtlı hariç) öğrenci olmak üzere toplam 112 öğrenciden oluşmaktadır. Erişilebilirlikte kolaylık sağlaması açısından kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir. 9-10 Mayıs 2022 tarihlerinde öğrencilerin buldukları dersliklere gidilerek anket hakkında kısa bir bilgilendirme yapıldıktan, verdikleri cevapların yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacağı, kimliklerinin gizli kalacağı

açıldıktan ve gönüllü olurları alındıktan sonra anketteki ifadeleri muhasebe dersine yönelik olarak cevaplamaları istenmiştir. Bu çerçevede yüz yüze anket formlarını dolduran 67 öğrenci, araştırmanın örnek külesini oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler anket formu kullanılarak toplanmıştır. Anket formu için Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 10.05.2022 tarih ve 173 no'lu kararı ile etik kurul onayı alınmıştır. Anketin birinci kısmında Akın vd., (2012) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmış Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeği'ne ait ifadeler yer almaktadır. Bu ölçeğin kullanılması için gerekli izin mail yoluyla iletişime geçirilerek alınmıştır.

Anketin ikinci kısmında ise cinsiyete, sınıf düzeyine, eğitim-öğretim görülen programa, genel not ortalamasına, lisede muhasebeye ilişkin bir ders alınıp alınmadığına ve kariyer hedefleri doğrultusunda muhasebe alanında çalışmanın düşünülüp düşünülmediğine dair sorular yer almaktadır.

Sınav Kaygısı Envanteri ile Sınava Yönelik Tepkiler Envanteri'nin kuvvetli yönleri birleştirilerek Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeği geliştirilmiştir (Kassim vd., 2008: 83; Akın vd., 2012: 106). Benson ve El-Zahhar 1994 yılında geçerlilik ve güvenilirlik açısından kültürlerarası bir araştırma yaparak Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeği'nin son halini oluşturmuşlardır (Akın vd., 2012: 106).

Gerginlik, bedensel belirtiler, endişe ve sınavla ilgisiz düşünceler dört alt boyutu olmak üzere toplam 20 maddeden oluşan Revize Edilmiş Sınav Kaygısı ölçeği, hiçbir zaman (1), bazen (2), çoğu zaman (3) ve her zaman (4) şeklinde dördü derecelendirilmekte olup, herhangi bir ters puanlanan ifadeye sahip değildir ve alınan yüksek puan sınav kaygısının yükseldiğini göstermektedir (Akın vd., 2012: 107). Bu çalışmada aritmetik ortalamalar temelinde muhasebe sınav kaygı düzeyi belirlenirken 1,00-1,99 arası düşük, 2,00-2,99 arası orta ve 3,00-4,00 arası yüksek düzey olarak kabul edilmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada yararlanılan ölçeğin yapı geçerliliği ve güvenilirliği öncelikle analiz edilmiştir. Ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu tespit etmek için açımlayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Güvenilirliği belirlemede Cronbach's Alpha değerlerinden faydalanılmıştır.

Frekans hesaplamaları ile demografik verilere ait bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ortalama, maksimum, minimum, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler vasıtasıyla sınav kaygı düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Farklılığa ilişkin hipotezleri test etmek için Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Herhangi bir eksik veriye rastlanmamıştır. Veriler analiz edilirken IBM SPSS Statistics 22 programı kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Demografik Bulgular

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan toplam 67 önlisans öğrencisinin %55,2'sinin erkek olduğu, %44,8'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Önlisans öğrencilerinin %77,6'sı ikinci sınıfta yer

alırken, %22,4'ü birinci sınıfta bulunmaktadır. Eğitim-öğretim görülen programa göre dağılıma bakıldığında öğrencilerin %49,3'ü İşletme Yönetimi programında, %38,8'i Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı programında ve %11,9'u ise Pazarlama programında okumaktadır. Genel not ortalaması 60 puan ve üstünde olanlar araştırmaya katılanların %68,7'sini oluştururken, 60 puan altında olanlar %31,3'ünü oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %91,0'ı lisede muhasebeyle ilgili herhangi bir ders almamışken, yalnızca %9,0'ı muhasebeyle ilgili ders almıştır. Kariyer hedefleri doğrultusunda araştırmada yer alan öğrencilerin %58,2'si muhasebe alanında çalışmayı düşünmediklerini belirtirken, %41,8'i muhasebe alanında çalışmayı düşündüklerini ifade etmiştir.

Tablo 1. Araştırmada Yer Alan Önlisans Öğrencilerine Ait Demografik Bulgular

Değişken	Demografik Özellik	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	37	55,2
	Kadın	30	44,8
	Toplam	67	100,0
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	15	22,4
	2. Sınıf	52	77,6
	Toplam	67	100,0
Eğitim-Öğretim Görülen Program	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	26	38,8
	İşletme Yönetimi	33	49,3
	Pazarlama	8	11,9
	Toplam	67	100,0
Genel Not Ortalaması	60 puan ve üstünde olanlar	46	68,7
	60 puan altında olanlar	21	31,3
	Toplam	67	100,0
Lisede Muhasebe Dersi Alma	Muhasebe dersi alanlar	6	9,0
	Muhasebe dersi almayanlar	61	91,0
	Toplam	67	100,0
Kariyer Hedefi	Muhasebe alanında çalışmayı düşünenler	28	41,8
	Muhasebe alanında çalışmayı düşünmeyenler	39	58,2
	Toplam	67	100,0

Geçerliliğe ve Güvenilirliğe İlişkin Bulgular

Yapı geçerliliği kapsamında araştırmada kullanılan ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu çerçevede faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi (principal components analysis) ve döndürme yöntemi olarak varimax kullanılmıştır. Tablo 2'deki KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri (0,748) ve Bartlett testinin p değeri (0,000) incelendiğinde faktör analizi yapmaya engel bir durumun olmadığı görülmektedir. Gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda bedensel belirtiler, gerginlik ve sınavla ilgisiz düşünceler olmak üzere üç boyut tespit edilmiştir. Bu örneklem çerçevesinde endişe boyutuna ulaşılamamıştır. Bedensel belirtiler, gerginlik ve sınavla ilgisiz düşünceler boyutlarının cronbach alfa (α) değerleri sırasıyla 0,847, 0,805 ve 0,568 bulunmuş olup, ölçeğin geneli için cronbach alfa (α) değeri ise 0,819 olmuştur. Cronbach alfa (α) değeri $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise güvenilir değil, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise güvenilirlik düşük, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise oldukça güvenilir ve $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise yüksek derecede güvenilir şeklinde yorumlanabilmektedir (Kayış, 2010: 405). Sınavla ilgisiz düşünceler boyutunun diğer iki boyuta ve ölçeğin geneline göre cronbach alfa (α) değeri düşük olmakla

birlikte 0,60 değerine yakın olduğundan genel olarak diğer boyutlarla birlikte güvenilirliğin sağlandığı ifade edilebilir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenilirlik Bulguları

Boyut Adı	Madde Sayısı	Faktör Yük Değeri	Açıklanan Varyans Oranı (%)	Güvenilirlik (cronbach α)
Bedensel Belirtiler	3	0,899 0,850 0,707	31,095	0,847
Gerginlik	3	0,814 0,812 0,720	26,625	0,805
Sınavla İlgisiz Düşünceler	2	0,823 0,799	18,696	0,568
Toplam Ölçeğin Geneli			76,416	0,819
Bartlett Küresellik Testi	Ki kare = 225,228 sd = 28 p = 0,000	KMO = 0,748		

Tanımlayıcı İstatistiklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygılarına ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 3’de verilmiştir. Buna göre araştırmada yer alan önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygılarının bedensel belirtiler bakımından düşük düzeyde olduğu, buna karşın gerginlik ve sınavla ilgisiz düşünceler bakımından orta düzeyde bulunduğu ifade edilebilir.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistik Bulguları

Boyut	n	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Bedensel Belirtiler	67	1,00	4,00	1,72	0,91
Gerginlik	67	1,00	4,00	2,71	0,91
Sınavla İlgisiz Düşünceler	67	1,00	4,00	2,27	0,86

Hipotez Testlerine İlişkin Bulgular

Normal dağılım gerçekleşmediğinde ve/veya veri sayısı düşük olduğunda parametrik olmayan testlerden yararlanılmalıdır (Durmuş vd., 2011: 183). Bu çalışma 67 kişiden oluşan düşük bir örneklem büyüklüğüne sahiptir. Normal dağılımı incelemek için Kolmogorov-Smirnov testine bakıldığında grup bazında değişkenlere ilişkin anlamlı bulunan p değerlerine¹ ($p < 0,05$) rastlanmıştır. Ayrıca basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğine kabul edilebilir aralıkta

¹Eğer p değeri anlamlı değilse, yani 0,05 anlamlılık seviyesinin üzerinde bulunmuşsa dağılımın normal olduğuna karar verilir (Seçer, 2017: 28).

(örneğin +1 ile -1 arasında²) bulunmayan basıklık ve çarpıklık değerlerine rastlanmıştır. Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonucunda bu çalışma kapsamında endişe boyutuna ulaşılamadığından endişe boyutuyla ilgili H₃, H₇, H₁₁, H₁₅, H₁₉ ve H₂₃ hipotezleri test edilememiştir.

Tablo 4. Cinsiyet Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Mann-Whitney U Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney U	Z	p
Bedensel Belirtiler	Erkek	37	26,11	263,000	-3,836	0,000*
	Kadın	30	43,73			
	Toplam	67				
Gerginlik	Erkek	37	27,05	298,000	-3,261	0,001*
	Kadın	30	42,57			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	Erkek	37	34,96	519,500	-0,456	0,649
	Kadın	30	32,82			
	Toplam	67				

* p < 0.01

Tablo 4 incelendiğinde bedensel belirtiler (p = 0,000) ve gerginlik (p = 0,001) boyutları için cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde kadınların muhasebeye yönelik sınavlarda erkeklere göre daha fazla bedensel belirtiler gösterdiği (Sıra Ortalaması_{Kadın} = 43,73, Sıra Ortalaması_{Erkek} = 26,11) ve yine kadınların erkeklere göre daha fazla gerginlik yaşadığı (Sıra Ortalaması_{Kadın} = 42,57, Sıra Ortalaması_{Erkek} = 27,05) ifade edilebilir. Bu çerçevede H₁ ve H₂ hipotezleri kabul edilmiştir. Sınavla ilgisiz düşünceler (p = 0,649) boyutu için ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu nedenle H₄ hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5. Sınıf Düzeyi Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Mann-Whitney U Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney U	Z	p
Bedensel Belirtiler	1. Sınıf	15	27,63	294,500	-1,497	0,134
	2. Sınıf	52	35,84			
	Toplam	67				
Gerginlik	1. Sınıf	15	26,23	273,500	-1,764	0,078
	2. Sınıf	52	36,24			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	1. Sınıf	15	33,60	384,000	-0,092	0,927
	2. Sınıf	52	34,12			
	Toplam	67				

Tablo 5'e bakıldığında bedensel belirtiler (p = 0,134), gerginlik (p = 0,078) ve sınavla ilgisiz düşünceler (p = 0,927) boyutları için sınıf düzeyi bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bundan dolayı H₅, H₆ ve H₈ hipotezleri reddedilmiştir.

²Değerlerin +1 ile -1 arasında bulunması, dağılımın normal dağılımdan aşırı sapmadığının bir delili olarak nitelendirilebilir (Çokluk vd., 2016: 16).

Tablo 6. Eğitim-Öğretim Görülen Program Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Bedensel Belirtiler	Büro Yönetimi ³	26	39,10	2	3,240	0,198
	İşletme Yönetimi	33	30,35			
	Pazarlama	8	32,50			
	Toplam	67				
Gerginlik	Büro Yönetimi	26	39,67	2	3,903	0,142
	İşletme Yönetimi	33	29,65			
	Pazarlama	8	33,50			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	Büro Yönetimi	26	36,85	2	2,017	0,365
	İşletme Yönetimi	33	30,67			
	Pazarlama	8	38,50			
	Toplam	67				

Tablo 6'ya göre bedensel belirtiler ($p = 0,198$), gerginlik ($p = 0,142$) ve sınavla ilgisiz düşünceler ($p = 0,365$) boyutları için eğitim-öğretim görülen program açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu nedenle H_9 , H_{10} ve H_{12} hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 7. Genel Not Ortalaması Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Mann-Whitney U Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney U	Z	p
Bedensel Belirtiler	60 puan ve üstünde olanlar	46	32,65	421,000	-0,873	0,383
	60 puan altında olanlar	21	36,95			
	Toplam	67				
Gerginlik	60 puan ve üstünde olanlar	46	33,32	451,500	-0,429	0,668
	60 puan altında olanlar	21	35,50			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	60 puan ve üstünde olanlar	46	33,43	457,000	-0,358	0,721
	60 puan altında olanlar	21	35,24			
	Toplam	67				

Tablo 7 incelendiğinde bedensel belirtiler ($p = 0,383$), gerginlik ($p = 0,668$) ve sınavla ilgisiz düşünceler ($p = 0,721$) boyutları için genel not ortalaması bakımından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla H_{13} , H_{14} ve H_{16} hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 8'e göre bedensel belirtiler ($p = 0,450$), gerginlik ($p = 0,551$) ve sınavla ilgisiz düşünceler ($p = 0,554$) boyutu için lisede muhasebe dersi alma bakımından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bundan dolayı H_{17} , H_{18} ve H_{20} hipotezleri reddedilmiştir.

³ 'Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı' programı kısaltılarak 'Büro Yönetimi' olarak yazılmıştır.

Tablo 8. Lisede Muhasebe Dersi Alma Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Mann-Whitney U Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Orta-laması	Mann-Whitney U	Z	p
Bedensel Belirtiler	Muhasebe Dersi Alanlar	6	28,50	150,000	-0,755	0,450
	Muhasebe Dersi Almayanlar	61	34,54			
	Toplam	67				
Gerginlik	Muhasebe Dersi Alanlar	6	29,50	156,000	-0,597	0,551
	Muhasebe Dersi Almayanlar	61	34,44			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	Muhasebe Dersi Alanlar	6	29,58	156,500	-0,592	0,554
	Muhasebe Dersi Almayanlar	61	34,43			
	Toplam	67				

Tablo 9. Kariyer Hedefi Açısından Ölçeğin Boyutlarına İlişkin Mann-Whitney U Bulguları

Boyut	Grup	n	Sıra Orta-laması	Mann-Whitney U	Z	p
Bedensel Belirtiler	Çalışmayı Düşünenler ⁴	28	36,23	483,500	-0,828	0,408
	Çalışmayı Düşünmeyenler	39	32,40			
	Toplam	67				
Gerginlik	Çalışmayı Düşünenler	28	36,39	479,000	-0,857	0,391
	Çalışmayı Düşünmeyenler	39	32,28			
	Toplam	67				
Sınavla İlgisiz Düşünceler	Çalışmayı Düşünenler	28	34,43	534,000	-0,155	0,877
	Çalışmayı Düşünmeyenler	39	33,69			
	Toplam	67				

Tablo 9'a bakıldığında bedensel belirtiler ($p = 0,408$), gerginlik ($p = 0,391$) ve sınavla ilgisiz düşünceler ($p = 0,877$) boyutları için kariyer hedefi açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu nedenle H_{21} , H_{22} ve H_{24} hipotezleri reddedilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Muhasebe dersine kayıtlı önlisans öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygılarının incelendiği bu çalışmada, öğrencilerin sınav kaygılarının bedensel belirtiler, gerginlik ve sınavla ilgisiz düşünceler şeklinde ortaya çıktığı görülmüştür. Ortalamalara göre sıralandığında ilk sırada muhasebe sınavına ilişkin kaygının gerginlik boyutunun yer aldığı, bunu sınavla ilgisiz düşünceler boyutunun takip ettiği en son sırada ise bedensel belirtiler boyutunun olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınavla ilgili olarak titreme, kasların gerginleşmesi, nefes almakta zorlanma gibi bedensel belirtileri düşük düzeyde yaşadıkları görülmüştür. Buna karşılık araştırmada yer alan öğrencilerin sınavla ilgili gergin hissetmeyi, kaygılanmayı orta düzeyde ve sınavda başka bir yerde olma, günlük olayları düşünme gibi sınavla ilgisiz

⁴ 'Muhasebe Alanında Çalışmayı Düşünenler' kısaltılarak 'Çalışmayı Düşünenler' olarak ve 'Muhasebe Alanında Çalışmayı Düşünmeyenler' de kısaltılarak 'Çalışmayı Düşünmeyenler' olarak yazılmıştır.

düşüncelere yine orta düzeyde sahip oldukları belirlenmiştir. Duman vd. (2015) Beck Anksiyete Ölçeği'ni kullanarak yaptıkları çalışmada, muhasebe dersi alan öğrencilerin dörtte birinden azının orta düzeyde, geri kalanın ise yüksek düzeyde kaygıya sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersini alma ve kariyer hedefi gibi çeşitli özellikler açısından muhasebe sınavına ilişkin kaygının farklılığı da araştırılmıştır. Sınavla ilgisiz düşünceler boyutu hariç gerginlik ve bedensel belirtiler boyutları için cinsiyet açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Sınavla ilgisiz düşünceler boyutu için cinsiyet bakımından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu çerçevede kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre muhasebeye yönelik sınavlarda titreme, kasların gerginleşmesi, nefes almakta zorlanma gibi bedensel belirtileri daha fazla gösterdiği belirlenmiştir. Yine kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden muhasebe yönelik sınavlarda daha fazla gerginlik hissettiği, kaygılandığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Malgwi (2004), Varıcı ve Bulut (2015), Franco ve Roach (2016) ile Coelho ve Nascimento (2020) tarafından yapılan çalışmalarda da kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek kaygıya sahip olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar bu çalışmadan elde edilen bulguyu desteklemektedir. Kadınların erkeklerden daha duygusal olması beklenebileceğinden (Çarkıt ve Bacanlı, 2020; Yıldız vd., 2018), bu duygusallığın kadınlarda sınav kaygısı konusunda erkeklere nazaran daha fazla bedensel belirti gösterecek şekilde dışa vurması beklenebilir. Türkiye özelinde TÜİK (2022) verileri incelendiğinde 2020 yılı için en az bir eğitim düzeyini tamamlayan kadınların oranı %87.7 iken, erkeklerde bu oran %98.1 olmuştur. Yine TÜİK (2022) verilerine göre 2020 yılı için 25 ve daha yukarı yaşta olup en az üniversite mezunu olan kadınları oranı %19.9 olurken, erkeklerde bu oran %24.4 olmuştur. Bu istatistikler göstermektedir ki, Türkiye özelinde kadınlar erkeklere göre eğitimden yararlanma açısından daha dezavantajlı durumdadırlar. Bu dezavantajlı durumları, kadınları üniversitedeki eğitim hayatlarında derslerine ve eğitimlerine daha fazla önem vermelerine neden olmuş olabilir. Bu nedenle kadın öğrencilerin erkeklere göre daha fazla gerginlik yaşıyor, daha fazla bedensel belirti gösteriyor olabilirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebeye yönelik sınavlarda bedensel belirtiler göstermeleri, gerginlik yaşamaları ve sınavla ilgisiz düşüncelere sahip olmaları sınıf düzeylerine, eğitim-öğretim gördükleri programlara, genel not ortalamalarına, lisede muhasebe dersi almalarına ve kariyer hedeflerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır. Bu araştırma kapsamında sınıf düzeyi, eğitim-öğretim görülen program, genel not ortalaması, lisede muhasebe dersi alma ve kariyer hedefi açısından muhasebe sınavına ilişkin kaygının hiçbir boyutunda anlamlı bir değişikliğin ortaya çıkmadığı ifade edilebilir.

Bu araştırma muhasebe dersi almış önlisans öğrencileri ile sınırlıdır. İleride yapılacak çalışmalarda ticaret meslek lisesi öğrencilerinin muhasebe sınavına ilişkin kaygıları araştırılabilir. Ayrıca muhasebe sınavına ilişkin kaygının muhasebe mesleğini seçmeye etkisinin, muhasebeyle ilgili üniversite bölümlerini tercih etmeye etkisinin olup olmadığı da gelecekte yapılacak çalışmalarda incelenebilir. Bu çalışmada verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda başka veri toplama teknikleri ile nitel araştırmalar yapılabilir. Muhasebe sınavına ilişkin kaygının araştırılmasında farklı sınav kaygısı ölçekleri kullanılabilir ya da yeni ölçekler geliştirilebilir. Ayrıca kadın öğrenciler de ortaya çıkan sınav kaygısının nedenleri derinlemesine araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Akın, A., Demirci, İ. ve Arslan, S. (2012). Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 11(21): 103-118.

- Arianpoor, A. and Khayoon, H.M. (2022), The Effect of Teaching Style and Academic Enthusiasm of Accounting and Auditing Students on Stress, Aggression, and Anxiety, *Journal of Facilities Management*, 20(5): 652-678.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (22. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Cassady, J. C. (2010). Text Anxiety Contemporary Theories and Implications for Learning, (Editör) Cassady, J. C.: *Anxiety in Schools the Causes, Consequences, and Solutions for Academic Anxieties* içinde (ss. 7-26) New York: Peter Lang.
- Cassady, J. C. and Johnson, R. E. (2002). Cognitive Test Anxiety and Academic Performance, *Contemporary Educational Psychology*, 27(2): 270–295.
- Coelho, W. E. and Nascimento, E. M. (2020). Anxiety in Accounting Graduate, *Revista de Contabilidade e Organizações*, 14: 1-15.
- Çarkıt, E. ve Bacanlı, F. (2020). Kariyer Olgunluğunda Cinsiyet Farklılıkları: Meta Analiz Çalışması, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48: 84-104.
- Çilek, A. ve Karavardar, A. (2021). Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Bakışı: Giresun Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(18): 317-331.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*. (4. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Deffenbacher, J. L. (1986). Cognitive and Physiological Components of Test Anxiety in Real-Life Exams, *Cognitive Therapy and Research*, 10(6): 635-644.
- Dull, R. B., Schleifer, L. F. and McMillan, J. J. (2015). Achievement Goal Theory: The Relationship of Accounting Students' Goal Orientations with Self-efficacy, Anxiety, and Achievement, *Accounting Education*, 24(2): 152–174.
- Duman, H., Apak, İ., Yücenurşen, M. and Peker, A. A. (2015). Determining The Anxieties of Accounting Education Students: A Sample of Aksaray University, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174: 1834 – 1840.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2011). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. (4. Baskı), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Franco, A. and Roach, S. S. (2016). Do the Factors of Age and Gender Affect Accounting Anxiety? An Examination of ESL Students at an International University, *ASEAN Journal of Management & Innovation*, 3(2): 120 - 127.
- Gül, M. (2023). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Sınav Kaygılarının Analizi, *Mali Çözüm Dergisi*, 33(176): 417-432.
- Hodapp, V. and Benson, J. (1997). The Multidimensionality of Test Anxiety: A Test of Different Models, *Anxiety, Stress, and Coping*, 10(3): 219-244.
- Huberty, T. J. (2009). Test and Performance Anxiety, *Principal Leadership*, 10(1), 12-16.
- Karavardar, A. ve Paça, M. (2019). Muhasebe Dersine İlişkin Algı ve Kaygı: Giresun Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1): 73-83.

- Kassim, M. A., Hanafi, S. B. and Hancock, D. R. (2008). Text Anxiety and Its Consequences on Academic Performance among University Students, (Editör) Columbus, A. M.: *Advances in Psychology Research, Volume 53* içinde (ss. 75-95) New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Kayış, A. (2010). Güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis), (Editör) Kalaycı, Ş.: *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* içinde (5. Baskı, ss. 403-419) Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Malgwi, C. A. (2004). Determinants of Accounting Anxiety in Business Students, *Journal of College Teaching and Learning*, 1(2): 81-94.
- Nsor-Ambala, R. (2020). Impact of Exam Type on Exam Scores, Anxiety, and Knowledge Retention in A Cost and Management Accounting Course, *Accounting Education*, 29(1): 32-56.
- Putwain, D. W. (2008). Deconstructing Test Anxiety, *Emotional and Behavioral Difficulties*, 13(2): 141-155.
- Sarason, I. G. (1986). Test Anxiety, Worry, and Cognitive Interference, (Editör) Schwarzer, R.: *Self-Related Cognitions in Anxiety and Motivation* içinde (ss. 19-33) Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Sarason, I. G. and Sarason, B. R. (1990). Text Anxiety, (Editör) Leitenberg, H.: *Handbook of Social and Evaluation Anxiety* içinde (ss. 475-496) New York: Springer Science+Business Media.
- Seçer, İ. (2017). *SPSS ve LISREL ile Pratik Veri Analizi Analiz ve Raporlaştırma*. (3. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- TÜİK. (2022). *İstatistiklerle Kadın*, 2021. [Online] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Kadin-2021-45635#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Adrese%20Dayal%C4%B1%20N%C3%BCfus%20Kay%C4%B1t%20Sistemi,1'ini%20ise%20erkekler%20olu%C5%9Fturdu.>> [Erişim Tarihi: 26.06.2022].
- Varıcı, İ. ve Bulut, E. (2015). Muhasebe Dersine Yönelik Endişeler ve Tutumlar: Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3): 293-314.
- Yıldız, A., Çiçek, İ. ve Şanlı, M. E. (2018). Sağlık Çalışanlarında Tükenmişliğin Belirleyicileri: Sigara ve Alkol Kullanımına Etkisinin İncelenmesi, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3): 126-132.